

Vergaderjaar 2005–2006

30 501

Regels voor het gunnen van overheidsopdrachten door aanbestedende diensten en opdrachten door speciale-sectorbedrijven (Aanbestedingswet)

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 8 mei 2006

De vaste commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek naar bovengenoemd wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van bovengenoemd wetsvoorstel. Deze leden verwachten dat de voorstellen zullen leiden tot het oplossen van een aantal knelpunten, zoals die ondermeer aan het licht zijn gekomen tijdens de enquête bouwnijverheid. Tegelijkertijd delen deze leden de mening van de Raad van State dat het wetsvoorstel in de huidige vorm onvoldoende oplossing biedt voor alle knelpunten. De leden van de fractie van het CDA hebben dan ook met interesse kennisgenomen van de nadere rapportage van het ministerie van Economische Zaken waarin wordt ingegaan op de aspecten van het wetsvoorstel.

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben kennisgenomen van bovengenoemd wetsvoorstel. Alvorens deze leden kunnen instemmen met het wetsvoorstel hebben zij enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. Zoals reeds vele malen door hen is uitgedragen hebben zij ondernemerschap hoog in het vaandel staan. Daarom zijn zij van mening dat de ondernemer zo min mogelijk gehinderd moet worden door onnodige regelgeving en staatsbemoeienis. Vanuit dit perspectief zien deze leden dit wetsvoorstel als een stap in de goede richting. Wel hebben deze leden met dit indachtig nog enkele vragen met betrekking tot het voorstel.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennis genomen van het wetsvoorstel. Bij deze leden zijn hierover de nog een aantal vragen naar voren gekomen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel «regels voor het gunnen van

¹ Samenstelling:

Leden: Crone (PvdA), Bakker (D66), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), voorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), ondervoorzitter, Timmermans (PvdA), Vendrik (GL), Ten Hoopen (CDA), Weekers (VVD), Slob (CU), Van As (LPF), Van den Brink (LPF), Kortenhorst (CDA), Hessels (CDA), Van Velzen (SP), Algra (CDA), Aptroot (VVD), Blom (PvdA), Smeets (PvdA), Douma (PvdA), De Krom (VVD), Heemskerk (PvdA), Van Dam (PvdA), Dezentjé Hamming (VVD), Jonker (CDA), Jungbluth (GL) en Irrgang (SP). Plv. leden: Tichelaar (PvdA), Dittrich (D66), Örgü (VVD), Van Hijum (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Koenders (PvdA), Duyvendak (GL), Joldersma (CDA), Van Egerschot (VVD), Van der Vlies (SGP), Varela (LPF), Hermans (LPF), Verburg (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Vacature (algemeen), Atsma (CDA), Blok (VVD), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Van Heteren (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Tjon-A-Ten (PvdA), Waalkens (PvdA), Szabó (VVD), Van Dijk (CDA), Van Gent (GL) en Gerkens (SP).

overheidsopdrachten door aanbestedende diensten en opdrachten door speciale-sectorbedrijven (Aanbestedingswet)». Zij hebben met betrekking tot dit wetsvoorstel de volgende vragen en opmerkingen.

Uniformiteit (terugdringen versnippering)

Versnippering en verkokering wordt niet tegengegaan ten gevolge van de verschillende aanbestedingsreglementen. De leden van de CDA-fractie hechten zeer aan uniformiteit. Alleen daardoor kan oneerlijke concurrentie en willekeur worden voorkomen. Deelt de regering de mening van deze leden dat uniformiteit voor zowel aanbestedende overheden als het bedrijfsleven een eerste vereiste is.

De leden van de PvdA-fractie vinden het een gemiste kans dat met deze wet geen uniformiteit in regelgeving op het terrein van aanbestedingen is gekomen. Een meer eenvormig juridisch kader zoals ook in de aanbevelingen van de parlementaire commissie Bouwnijverheid is opgenomen, verdient naar het oordeel van deze leden de voorkeur. Deze leden vragen hoe dit wetsvoorstel zich verhoudt tot de Aanbestedingsreglement Werken 2005? (ARW).

De Raad van State uit in haar advies twijfel of het wetsvoorstel een oplossing biedt voor de in de memorie van toelichting gesignaleerde knelpunten, met name het knelpunt van versnipperde regelgeving. Aan de kritiek van de Raad wordt door de regering slechts voor een klein deel tegemoet gekomen. Wanneer worden de aanvullende regels van kracht? Waarom wordt er niet eerder geëvalueerd, zo vragen de leden van de VVD-fractie? Hoeveel AmvB's is de regering van plan op basis van deze wet uit te vaardigen? Zullen deze AmvB's aan de kamer ter voorhang aangeboden worden? Hoe verhoudt de eventuele uitvaardiging van AmvB's zich tot het beoogde vergroten van de duidelijkheid en de transparantie?

Kan de regering een nadere toelichting geven op het punt dat de gesignaleerde knelpunten door de Raad van State pas worden opgelost nadat deze regels van kracht zijn geworden? Immers, de beoogde termijn waarop deze regels van kracht worden is dan van groot belang, zo vragen de leden van de SP-fractie.

De regering somt een groot aantal problemen op waar zij in de aanbestedingspraktijk tegenaan loopt. Zo is er onder andere sprake van verkokering en versnippering van aanbestedingsregels en laat de toegankelijkheid van regelgeving te wensen over. Met het oog op de vele problemen en de vraag of de huidige wettelijke voorzieningen voor de toekomst toereikend zijn, heeft de regering getracht een «modern wettelijk kader om beter dan voorheen een goede uitvoering van de Europese en internationale aanbestedingsverplichtingen te bereiken» voorgesteld. De leden van de ChristenUnie-fractie waarderen de komst van een nieuwe kaderwet op basis waarvan nadere regels kunnen worden gesteld. Zij vragen de regering op wat voor termijn zij denkt te komen met nadere regelgeving, vooral omdat veelvuldig gesproken wordt over de mogelijkheid tot het stellen van regels en de gesignaleerde problemen pas opgelost worden nadat nadere regelgeving tot stand is gekomen. Zij vragen de regering ook of zij nadrukkelijk het belang van het bedrijfsleven in het oog zal houden bij het opstellen van nadere regelgeving. Denkt de regering te kunnen voldoen aan het tussentijdse advies van september 2005 van de Regieraad Bouw dat bij het streven naar transparantie het van belang is, dat één uniform gehanteerd reglement zich in de bouwpraktijk kan ontwikkelen tot de standaard? Gaat de regering de

uitwerking toetsen aan de praktijk en haar voorstellen voorleggen aan experts uit het bedrijfsleven?

Regels onder de Europese aanbestedingsdrempel

Het wetsvoorstel gaat niet in op aanbestedingen waarop de aanbestedingsrichtlijn niet van toepassing is (bedragen onder de 250 000 euro). Betekent dit, dat maar liefst 90% van de overheidsopdrachten buiten de aanbestedingsrichtlijnen vallen, zo vragen de leden van de CDA-fractie?

Is de regering bekend met het feit dat er voor decentrale overheden – zoals waterschappen, provincies en gemeenten – geen centrale uniforme regels zijn waar het gaat om de aanbesteding van werken waarvan de waarde beneden de drempelbedragen van de Europese aanbestedingsrichtlijn ligt? Is de regering van mening dat door de grote verschillen in aanbestedingsregels tussen decentrale overheden dit enerzijds ten koste gaat van de transparantie in het overheidshandelen en anderzijds het bedrijven veel energie en tijd kost om hun weg te vinden in de grote diversiteit aan aanbestedingsregels? Ziet de regering de noodzaak van het streven naar uniforme aanbestedingsregels voor lokale overheden, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

Een van de problemen is dat veel opdrachten onder de EU-drempel vallen, waardoor zij niet met EU-regels te maken hebben, zo merken de leden van de CU-fractie op. Vanuit de sector zijn geluiden te horen dat de EU-regels duidelijke regels zijn, wat niet zozeer geldt voor regels ten aanzien van opdrachten onder deze drempel. Wat denkt de regering te gaan doen om deze duidelijkheid wel te creëren? Hoe denkt de regering in dit verband over een eenduidig stelsel met als uitgangspunt de Europese regelgeving? Gaat dit de gesignaleerde verkokering en versnippering tegen?

Relatie met EU-regelgeving

Verder stelt de Raad van State in meer algemene zin dat een aantal zaken niet in overeenstemming zijn met de Europese richtlijnen. De leden van de CDA-fractie vragen hoe de regering oordeelt over deze algemene opmerking?

Kan de regering aangeven op welke punten in deze wet de Nederlandse implementatie afwijkt van de Europese richtlijnen? Op welke terreinen worden er specifieke nationale accenten gelegd? Daarnaast vragen de leden van de fractie van de PvdA in dit kader wat de redenen zijn geweest wel of niet te kiezen voor dergelijke afwijkingen?

Welke acties worden er op dit moment op Europees niveau genomen om de aanbesteding duidelijker, transparanter en eenvoudiger te maken, zo vragen de leden van de VVD-fractie? Kan de regering hier invloed op uitoefenen? Kan worden aangegeven hoeveel procent van de aanbestedingen in Nederland, maar ook in de andere lidstaten aan buitenlandse partijen gegund worden? Zullen de nieuwe aanbestedingsregels tot gevolg hebben dat er meer of minder buitenlandse aanbestedingen plaats zullen vinden?

Ook vragen de leden van de CU-fractie de regering om duidelijkheid over de verhouding van onderhavig wetsvoorstel met de nog uit te komen aanbestedingsrichtlijn. De Kamer heeft er nu geen zicht op en kan niet zien hoe de wet zich met de richtlijn verhoudt. Deelt de regering de mening van deze leden dat de Kamer zo niet goed af kan wegen waarom

bepaalde zaken in de richtlijn geregeld worden en niet wettelijk worden vastgesteld? Hoe kijkt men in Brussel aan tegen de keuze van de regering om zoveel mogelijk regels vast te leggen via lagere wetgeving en in de kaderwet vooral een grondslag neer te leggen?

Naleving

Blijft de regering de rapportage aan de Europese Commissie over de Europese aanbestedingen in Nederland baseren op de CDIU enquête, nu uit het onderzoek Nalevingmeting Aanbesteden 2004 blijkt dat deze daarvoor onvoldoende geschikt is? Wat zijn de voor- en nadelen van deze CDIU enquête ten opzichte van de TED-database? Op basis van welke methoden worden soortgelijke methoden in de andere lidstaten uitgevoerd? Hoe scoren de andere landen met betrekking tot de naleving van de aanbestedingsregels? Hoe betrouwbaar acht de regering de door de andere lidstaten gepresenteerde cijfers, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

Hoe komt het dat voor twee departementen onvoldoende gegevens beschikbaar zijn over de mate waarin op die twee departementen is voldaan aan de Europese aanbestedingsregels? Welke twee departementen betreft het? Gaat de regering actie ondernemen om er voor te zorgen dat deze departementen deze informatie over de naleving in de toekomst wel kunnen leveren?

Zal in het volgende nalevingonderzoek (die periodiek worden aangekondigd in het wetsvoorstel Aanbestedingswet) wel aandacht worden besteed aan de naleving van de aanbestedingsregels door grote aanbestedende diensten van het Rijk?

Heeft de regering, zo vragen deze leden, een doelstelling/doelstellingen geformuleerd voor het gewenste nalevingniveau(s) als het gaat om de verplichte Europese aanbesteding? Is deze doelstelling uitgewerkt per overheidssector (rijk, provincies, gemeenten etc) en jaarlijks? Zo neen, waarom niet?

Blijft de regering de rapportage aan de Europese Commissie over de Europese aanbestedingen in Nederland baseren op de CDIU enquête, nu uit het onderzoek Nalevingmeting Aanbesteden 2004 blijkt dat deze daarvoor onvoldoende geschikt is? Wat zijn de voor- en nadelen van deze CDIU enquête ten opzichte van de TED-database, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Zal in het volgende nalevingonderzoek (dat periodiek wordt aangekondigd in het wetsvoorstel Aanbestedingswet) wel aandacht worden besteed aan de naleving van de aanbestedingsregels door grote aanbestedende diensten van het Rijk? Heeft de regering op basis van de aanbeveling uit het onderzoeksrapport, om te monitoren of de juiste beleidsmaatregelen worden getroffen om naleving van de aanbestedingsregels te stimuleren, aanleiding gezien om activiteiten te ontplooien, zo vragen de leden van de SP-fractie? Zijn naar aanleiding hiervan beleidsmaatregelen c.q. instrumenten geëvalueerd en/of aangepast, of zijn nieuwe maatregelen genomen of in voorbereiding? Hoe verhoudt deze aanbeveling uit het onderzoeksrapport zich met dit wetsvoorstel? Wordt met dit wetsvoorstel invulling gegeven aan de aanbeveling om de begrippen homogeniteit en gelijksoortigheid eenduidig te definiëren? Op welke wijze gebeurt dat precies? Heeft of gaat de regering actie ondernemen op de negen niet nader onderzochte redenen voor het niet of onvoldoende naleven van de aanbestedingsregels? Zo ja, welke acties zijn dat? Is met deze punten rekening gehouden in dit wetsvoorstel? Zo ja, kan de regering voor deze negen punten aangeven op welke wijze dat is gebeurd?

Heeft de regering een doelstelling c.q. doelstellingen geformuleerd voor het gewenste nalevingniveau(s) als het gaat om de verplichte Europese aanbesteding? Is deze doelstelling uitgewerkt per overheidssector (rijk, provincies, gemeenten etc) en per jaar? Zo nee, waarom niet? Is deze doelstelling gegoten in de VBTB-vorm: Wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten? Is daarbij een koppeling gemaakt tussen de doelen van het beleid (in termen van gewenst nalevingniveau per sector in een bepaald jaar) en de instrumenten die de regering in wil zetten (vergroten van kennis en professionaliteit, rechtmatigheidscontrole gemeenten en provincies en aanwijzingsbevoegdheid), m.a.w. hoe en in welke mate gaan deze instrumenten precies bijdragen aan de geformuleerde doelstellingen? De instrumenten rechtmatigheidscontrole en de aanwijzingsbevoegdheid zijn uitsluitend gericht op de decentrale overheden. Worden naast het inzetten op het vergroten van kennis en professionaliteit, zo vragen de leden van de SP-fractie, nog andere instrumenten ingezet op de buiten de sector decentrale overheid vallende diensten, organisaties en bedrijven die wél aanbestedingsplichtig zijn (speciale sectorbedrijven)?

De leden van de CU-fractie vinden inzicht in resultaten en meerwaarde van de genoemde centra met name van belang in het kader van de «Nalevingmeting aanbesteden 2004». De regering stelt dat er resultaat is geboekt ten opzichte van 2002, maar nog niet voldoende. Het blijkt dat voornamelijk kleine entiteiten, zoals gemeenten en waterschappen, niet goed in staat zijn om de Europese aanbestedingsrichtlijnen na te leven. Juist deze kleinere entiteiten hebben echter veel aan te besteden en zijn een grote opdrachtgever van het MKB. Wat heeft de regering gedaan met de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport om te monitoren of de juiste beleidsmaatregelen worden getroffen om naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen te stimuleren? Hoe heeft de regering de resultaten en de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport verwerkt in dit wetsvoorstel?

Toezicht en rechtsbescherming

In het wetsvoorstel wordt gesproken over versterking van het toezicht door middel van accountantscontroles. Met de leden van de Raad van State plaatsen de leden van de CDA-fractie daar kanttekeningen bij omdat de overheid niet altijd een rechtstreekse gezagsrelatie heeft. De suggestie van de Raad van State dat er gedacht zou kunnen worden aan het opzetten van een zogenaamde aanbestedingsautoriteit delen zij niet. Dit kan immers leiden tot onnodige wet- en regelgeving, terwijl in alle sectoren een grote voorkeur voor zelfregulering binnen de door de overheid gestelde kaders wordt uitgesproken.

Aanbestedingsprocedures zijn onderworpen aan arbitrage. Het arbitrale beding staat volgens de Raad van State op gespannen voet met richtlijn nr. 89/665/EEG. Hiermee moet de aanbestedende overheid een stand still periode instellen voor de gunning waarbinnen de inschrijvers van wie de offerte niet is gekozen de mogelijkheid hebben beroep aan te tekenen. De leden van de CDA-fractie vragen of de genoemde richtlijn inderdaad betekent dat er sprake moet zijn van een periode waarin verder geen stappen kunnen worden ondernomen? Het is deze leden niet duidelijk wat daarvan de gevolgen kunnen zijn, voor zowel de betrokken overheden als de bedrijven. Deelt de regering de opvatting dat op dit punt in het wetsvoorstel geen voorzieningen zijn getroffen en als dat het geval is, is het de vraag of zulks niet noodzakelijk is.

Deze leden hebben overigens eerder in algemene zin opmerkingen gemaakt over de aanbestedingspraktijk en zijn benieuwd wat er sinds het

laatstgehouden overleg met de minister van Economische Zaken is veranderd. Zo is bijvoorbeeld gepleit voor het instellen van een klachtencommissie waar bedrijven terecht zouden kunnen. Wat zijn de ervaringen tot op dit moment naar aanleiding van de eerder gehoorde kritiek uit het bedrijfsleven over de wijze waarop overheden aanbesteden?

De leden van de fractie van de PvdA maken zich zorgen over het toezicht op de aanbestedingsregelgeving. Op welke manier wordt dit toezicht vormgegeven? Komt er een onafhankelijk toezicht door een «marktmeester»? Zo neen, waarom wordt hier niet voor gekozen?

Op welke wijze is de afweging gemaakt (bijvoorbeeld in de vorm van een kostenbaten analyse) bij het wel of niet instellen van een toezichtautoriteit? Welke informatie uit de over drie jaar voorziene evaluatie, zou van doorslaggevende invloed kunnen zijn op een heroverweging op dat moment? Wanneer kan de Kamer de evaluatie van de Aanbestedingswet tegemoet zien, zo vragen de leden van de VVD-fractie? Op welke momenten zal het (tussentijdse) periodiek onderzoek naar de naleving van de aanbestedingsregels precies plaatsvinden en zullen deze aan de Kamer worden aangeboden? Kunnen de uitkomsten van deze periodieke onderzoeken aanleiding zijn om het besluit om geen toezichthouder aan te wijzen te heroverwegen? Wanneer zal dat het geval zijn (bijvoorbeeld bij welk nalevingniveau per sector en in welk jaar)?

Op welke wijze is de afweging gemaakt (bijvoorbeeld in de vorm van een kostenbaten analyse) bij het wel of niet instellen van een toezichtautoriteit? Welke informatie uit de over drie jaar voorziene evaluatie, zal van doorslaggevende invloed kunnen zijn op een heroverweging op dat moment? Wanneer kan de Kamer de evaluatie van de Aanbestedingswet tegemoet zien, zo vragen de leden van de SP-fractie? Op welke momenten zal het (tussentijdse) periodiek onderzoek naar de naleving van de aanbestedingsregels precies plaatsvinden en zullen deze aan de Kamer worden aangeboden? Kunnen de uitkomsten van deze periodieke onderzoeken aanleiding zijn om het besluit om geen toezichthouder aan te wijzen te heroverwegen? Wanneer zal dat het geval zijn (bijvoorbeeld bij welk nalevingniveau per sector en in welk jaar)?

De leden van de fractie van de ChristenUnie merken op dat de regering, ondanks mogelijkheden daartoe (artikel 81 van richtlijn 2004/18/EG en artikel 72 van richtlijn 2004/17/EG), geen gebruik maakt van het instellen van een aanbestedingsautoriteit. Zij vragen de regering om verduidelijking van haar keuze, omdat het bedrijfsleven en de ondernemersorganisaties zelf wel interesse lijken te hebben in een dergelijke autoriteit. Klachten vanuit de aannemers van opdrachten worden nu bijvoorbeeld minder snel geuit omdat de klacht gericht moet worden aan de overheidsinstantie zelf, met daarbij het risico dat men hierdoor in de toekomst opdrachten misloopt. Ook Actal heeft de instelling van een toezichthouder ter overweging meegegeven. Op welke wijze is de afweging gemaakt bij het wel of niet instellen van een toezichtautoriteit? Deze leden menen dat vooral het gegeven dat ondernemers ervoor pleiten sterk mee moet wegen in de beoordeling. Het kan immers bijdragen aan het vertrouwen tussen de aannemers en de aanbestedende diensten, en dat lijkt hen wel wat waard! Hoe denkt de regering daarover?

Innovatie

Ook zijn de leden van de CDA-fractie benieuwd hoe er in de aanbestedingswet wordt voorzien dat deze niet beperkend werkt op de rol van de overheid als «launching customer» voor innovatieve ontwikkelingen en producten van de Nederlandse industrie?

De leden van de fractie van de PvdA maken zich zorgen over de kansen bij aanbestedingen van met name innovatieve bedrijven. De eisen bij aanbestedingen kunnen vaak onnodig hoog zijn. Kan de regering nader ingaan op deze zorg?

Hoe denkt de regering over het bevorderen van aanbieden van varianten, gezien de bijdrage hiervan aan het ontwikkelen van innovatieve alternatieven, zo vragen de leden van de CU-fractie?

Integriteit

Integriteit is in de ogen van de leden van de CDA-fractie een belangrijk aandachtspunt binnen de aanbestedingswet. Deelt de regering de zorg dat regelgeving en aanvullende bepalingen rond het integriteitvraagstuk niet mogen leiden tot administratieve lastenverzwaring. Wordt bovendien de mening gedeeld dat integriteit niet alleen een vraag is waarmee het bedrijfsleven wordt geconfronteerd, maar dat dit ook geldt voor de aanbestedende overheden? Is op dit punt een separate gedragscode voor overheden en diensten van overheden noodzakelijk?

Voorts vragen de leden van de fractie van de PvdA de regering nader in te gaan op de kritiek van VNO-NCW en MKB-Nederland, die voorspellen dat de verplichte integriteittoets gepaard zal gaan met een grote administratieve lastenstijging. Klopt deze voorspelling? Hoe hoog zullen deze lasten zijn? Is dit een wenselijk effect van deze integriteittoets?

In hoeverre werpt de verplichting om een integriteitverklaring aanbesteden te vragen drempels op voor het MKB om mee te dingen bij aanbestedingen, zo vragen de leden van de SP-fractie?

De leden van de fractie van de ChristenUnie-fractie waarderen de aandacht voor integriteit door middel van de voorgestelde integriteitverklaring. De overheid moet zich er inderdaad voor hoeden zaken te doen met niet-integere ondernemers. De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben zich herhaaldelijk ingezet om de integriteit te bevorderen, met name in de bouwwereld, zoals bleek uit motie Slob (28 244, 36). Heeft de regering inzicht in de effectiviteit van de in de motie gevraagde «eenduidige omschrijving van disciplinaire maatregelen bij integriteit-schendingen»?

Hoe ziet de regering het mogelijke concurrentienadeel voor Nederlandse bedrijven ten opzichte van buitenlandse inschrijvers door de invoering van de verplichte integriteitverklaring, zoals o.a. door VNO-NCW en MKB Nederland wordt opgemerkt? Deelt de regering de mening van deze leden dat de verplichting om een integriteitverklaring aanbesteden te vragen mogelijk drempelverhogend werkt voor het MKB? Zo ja, heeft de regering suggesties om met behoud van een vorm van integriteittoetsing toch aanbestedingen richting het MKB te stimuleren?

Proportionaliteit

In het verleden zijn soms in de ogen van de leden van de CDA-fractie onredelijke eisen gesteld aan het bedrijfsleven en vraag is op welke wijze het algemene aanbestedingskader hierin kan voorzien. Ook is door deze leden gewezen op onredelijke eisen die door aanbestedende overheden aan bedrijven worden gesteld. Op welke wijze zijn de richtlijnen terzake aangepast?

Voorts wijzen deze leden op de motie die door het lid Ten Hoopen bij de begrotingsbehandeling van de minister van Economische Zaken voor het jaar 2005 is ingediend. In deze motie (Small Business Act) wordt gepleit

voor verbetering van de toegankelijkheid van aanbestedingsopdrachten bij het MKB. Op welke wijze wordt de intentie van de motie meegenomen in de uitwerking van de aanbestedingswet en op welke wijze wordt de betreffende motie binnen het overheidsbeleid vorm en inhoud gegeven?

Er zal in samenspraak met het bedrijfsleven en de opdrachtgevers een normenkader worden ontwikkeld voor een aantal selectiecriteria. Kan dit normenkader nader worden toegelicht? De leden van de PvdA-fractie vragen in dit verband op welke termijn dit wordt vormgegeven en wie hierbij een voortrekkersrol vervult?

In hoeverre kan en zal de ministeriële regeling conform artikel 20, waarbij grenzen kunnen worden gesteld aan eisen inzake draagkracht en bekwaamheden van een ondernemer, bijdragen aan de kansen van MKB-bedrijven bij aanbestedingen, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Administratieve lasten

Voorts is het de leden van de CDA-fractie opgevallen dat Actal in een reactie op de voorgestelde wetgeving wijst op onderzoek naar de lasten van aanbestedingen van de centrale overheid en daarbij 21 aanbevelingen heeft gedaan om te komen tot lastenvermindering. Kan de regering verduidelijken wat met deze aanbeveling is gedaan?

Zal Actal betrokken worden bij c.q. om advies gevraagd worden over de nadere regelgeving die in het wetsvoorstel wordt aangekondigd? Zal op dat moment ook ingegaan worden op de alternatieven en suggesties die in de brief van Actal aan de minister van EZ (dd. 5-9-2005) worden aangegeven inzake de administratieve lasten, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

Zal Actal betrokken worden bij c.q. om advies gevraagd worden over de nadere regelgeving die in het wetsvoorstel wordt aangekondigd? Zal op dat moment ook ingegaan worden op de alternatieven en suggesties die in de brief van Actal aan de minister van EZ (dd. 5-9-2005) worden aangegeven inzake de administratieve lasten, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Flankerend beleid

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de suggestie dat een oplossing kan worden gevonden door publicatie in TenderNed. TenderNed is de Nederlandse elektronische aanbestedingsite voor zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers. Kan de regering uiteenzetten wat op dit moment de stand van zaken met betrekking tot TenderNed is? Voorzover deze leden weten bevindt TenderNed zich op dit moment, althans tot voor kort, in een testfase. Daadwerkelijke ervaringen naar aanleiding van de testperiode zijn deze leden nog niet bekend. Bovendien is onduidelijk hoe de verschillende marktpartijen op deze suggestie reageren. Wordt er ook gedacht over het opzetten van een database met gegevens, zodat er een betere en heldere matching kan plaatsvinden tussen de aanbestedende diensten en het MKB. Er is inmiddels ervaring opgedaan met het kenniscentrum Bouw en de leden van de CDA-fractie veronderstellen dat dit een voorbeeld kan zijn voor andere sectoren.

De leden van de fractie van de PvdA willen weten op welke wijze de regering het wetsvoorstel bekend gaat maken aan de betrokken sectoren. Op welke wijze zal het wetsvoorstel ook bij alle overheden bekend worden gemaakt? Deze wet eist immers veel specialistische kennis. Is deze voldoende aanwezig bij alle overheden? Op welke wijze zal de benodigde kennis aan de overheden worden bijgebracht?

Zowel voor de overheid als voor het MKB is het van belang dat aanbestedingen ook MKB-bedrijven in de gelegenheid stellen mee te doen. Zou het niet zinvol zijn te regelen dat aanbestedingen in principe in kleine, logische delen geschieden? Nu wordt vaak onnodig geclusterd waardoor het MKB niet kan meedoen. Bovendien is door grote geclusterde aanbesteding het aantal bedrijven dat kan meedoen vaak zo beperkt dat er nauwelijks concurrentie en marktwerking is waardoor de overheid te duur uit is. Welke mogelijkheden ziet de regering om onnodige clustering te voorkomen, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

De regering merkt bij de gesignaleerde problemen op, dat de professionaliteit van de aanbestedende dienst vaak ondermaats is. Deze signalering wordt onderschreven door het bedrijfsleven. De leden van de ChristenUnie-fractie waarderen de initiatieven die ontplooid zijn om dit te verbeteren, zoals de interdepartementale projectdirectie Professioneel Inkopen en Aanbesteden (PIA), het Kenniscentrum Europa decentraal en het kenniscentrum PIANOo. Twee vragen wat betreft deze initiatieven: waarom zijn er een aantal van deze initiatieven, waarvan twee vanuit het ministerie van EZ en is er niet gekozen voor één instantie waar men terecht kan? Zou dat, in het kader van efficiëntie en duidelijkheid, niet beter zijn? Aanvullend, heeft de regering zicht op de resultaten en de effectiviteit van deze initiatieven? Deze leden zijn met name geïnteresseerd in de resultaten van PIANOo en Europa decentraal. Wordt er veel gebruik gemaakt van deze centra? Hebben de centra in de ogen van de regering hun meerwaarde al bewezen? Kan de regering toezeggingen doen over het aanbieden van resultaten van de verschillende centra?

Richten de kenniscentra van de overheid zich ook specifiek op de zwakkere sectoren, zoals die naar voren kwamen uit de nalevingmeting? In dit verband denken deze leden dat het een verstandige keuze is van de regering om gebruik van TenderNed verplicht te stellen, vooral omdat te verwachten is dat het gebruik van TenderNed bijdraagt aan verhoging van de concurrentie én transparantie. Zij hebben wel enkele vragen over de invoer en het gebruik van TenderNed. Wanneer denkt de regering dat dit instrument volledig functioneel en uitgetest is en dus ingevoerd kan worden? Is het verstandig om dit instrument geleidelijk in te voeren voor de verschillende categorieën aanbestedende diensten? Wat zijn de overwegingen om te kiezen voor de geleidelijke invoer en niet een gelijktijdige invoer, vooral gezien de geconstateerde versnippering en onduidelijkheid?

In aansluiting op de constatering uit de «Nalevingmeting aanbesteden 2004» vragen de leden van de ChristenUnie-fractie aandacht voor het MKB. Zoals gezegd zijn vooral gemeenten grote opdrachtgevers van het MKB. Presteren de gemeenten onder de maat qua aanbesteding, dan heeft dat direct gevolgen voor het MKB. Deze leden waarderen de aandacht die de regering besteedt aan het vergroten van de kennis van aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven van aanbestedingsregels en de inzet om het inkoop- en aanbestedingsbeleid te professionaliseren. Is de regering het met deze leden eens dat de complexiteit van opdrachten en het niet voldoende professioneel opereren door aanbestedende diensten het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) bemoeilijkt en een drempel vormt in de bevordering van het integer handelen?

De regering geeft aan dat functionele opdrachten in plaats van tot op detail uitgewerkte voorstellen bij kunnen dragen aan innovatie. De leden van de fractie van de ChristenUnie onderschrijven dit en menen dat dit ook bij zal dragen aan duidelijkheid voor het bedrijfsleven. Zij vragen de regering erop toe te zien dat het niet blijft bij het bieden van de mogelijk-

heid daartoe maar actief de ontwikkeling naar functionele omschrijving te bevorderen. Graag een reactie van de regering hierop.

Is de regering bereid in de voorziene evaluatie, maar zo mogelijk eerder, verslag te doen van de mate waarin gebruik is gemaakt van functionele opdrachten in plaats van het gedetailleerd omschrijven van de opdrachten? Datzelfde geldt voor het gunningcriterium, als de regering er voor pleit niet automatisch te kiezen voor de laagste prijs, maar het criterium «economisch meest voordelige aanbidding». Deze leden zien de meerwaarde in van laatstgenoemde benadering en vragen de regering om een actieve bevordering hiervan. Zij vragen de regering ook toe te zien op vereenvoudiging van de opdrachten, om zo de mogelijkheden van het MKB mee te dingen naar opdrachten en deze aan te kunnen nemen te vergroten.

De voorzitter van de commissie,
De Haan

De griffier van de commissie,
Tielens-Tripels